

Ny rapport inför avtalsrörelsen 2017

Svensk industri drar nytta av digitalisering och globala värdekedjor – men utmaningar saknas inte

Världsekonomin utveckling är avgörande för svensk industri. Finanskrisen har satt djupa spår med svagare BNP-tillväxt, produktivitet utveckling och världshandel som följd. Tillväxtländernas nedväxling – främst Kinas – dämpar också industrins utsikter. Samtidigt intensifieras den teknologiska utvecklingen, och i kombination med marknadstillväxt och företagens preferenser för geografisk spridning, påverkas också utvecklingen av globala värdekedjor där en viss stabilisering kan noteras.

Industrins Ekonomiska Råd (IER) presenterar i dag en rapport som analyserar utvecklingen, och når fram till följande konsekvenser för svensk industri:

- De ekonomiska utsikterna är måttliga och har inte väsentligt ändrats sedan förra avtalsrörelsen. Svensk ekonomi har stärkts, medan den globala ekonomin utvecklas något långsammare än väntat. Konjunkturrisikerna är många, men särskilt oroande är att kraftfulla stabiliseringspolitiska verktyg saknas vid en ny omedelbar lågkonjunktur.
- Industrin gynnas samtidigt av ett lågt kostnadstryck, inte minst gäller det finansieringskostnaderna. Den reala globala räntan – som nu nått noll – bedöms även på längre sikt understiga 1 %. Företag och finansmarknadens aktörer kan behöva justera ned de alltjämt höga avkastningskraven. Annars riskerar industrin gå miste om långsiktigt viktiga investeringar, vilket hotar produktivitetstillväxten – som av både cykliska och strukturella skäl dämpats världen över. Alltför höga avkastningskrav leder ofta även till alltför stora verksamhetsrisker.
- Världshandeln växer nu långsammare än den globala tillväxten. Sviterna efter finanskrisen påverkar, liksom mer tjänsteproduktion och högre löner i tillväxtländerna. Även ökad protektionism kan spela in. En annan orsak till att fragmenteringen av produktionen i de s.k. globala värdekedjorna avtar kan vara digitaliseringen, då den gör det möjligt att producera på fler ställen till lägre kostnader.
- Svensk industri ligger i framkant när det gäller att dra fördel av både globala värdekedjor och digitalisering. Även framöver ser vi goda utsikter för att kunna attrahera produktion och investeringar till Sverige. Särskilt ser vi att företagen utvecklar regionala strategier. En viktig lokaliseringfaktor uppger företagen vara tillgång till och kostnader för kvalificerade medarbetare. Även tillgång till FoU och kunder är centralt. Utmaningar handlar om att vårda vår industriella bas eftersom den är en viktig utgångspunkt för innovation. Läggs tillverkningsproduktion ned skingras kompetens och det ska mycket till att den återuppstår.
- Svensk industri – varuproduktion och industrinära tjänster sammantaget – är en viktig motor för svensk ekonomi och sysselsättning. Vi ser digitaliseringen av produkt, produktions-processer och arbetsliv som en väg mot både ökad och minskad

sysselsättning, och anser att de mest pessimistiska bedömarna missat utvecklingen mot nya, mer kunskapsintensiva och samtidigt mindre riskfyllda jobb. Den höga omställningsförmågan som arbetsmarknadens parter svarar för är en viktig konkurrensfördel för svensk industri.

- På kort sikt ser vi en tilltagande arbetskraftsbrist i tillverkningsindustrin, om än inte lika stor som för andra branscher. Ett särskilt problem är den höga sjukfrånvaron som nu är den högsta bland branscher. På längre sikt ser vi behovet av åtgärder som ökar utbudet av kvalificerad arbetskraft genom att satsa på utbildning, kompetensutveckling och rörlighet. Ett ökat inslag av digitalisering minskar risken för förslitningsskador och gör det möjligt att arbeta längre upp i åldrarna. Därmed är digitaliseringen även en fördel för att kunna attrahera nya medarbetare.
- Näringspolitik måste utgå från att spelplanen förändras. Att värna öppenhet och världshandel är fortsatt centralt för ett land som Sverige. Det blir allt viktigare att tänka mindre på industrier, och istället mer på processer samt individens förmåga till omskolning. Överföring av teknologi innebär att ägandet blir en mer komplicerad fråga, där en Sverige-strategi kanske är motiverad för stora institutionella ägare.
- Industrins konkurrens- och kostnadsläge måste även framöver värnas om. Det är viktigt att upprätthålla mekanismer som gör att industrin förblir gränssättande för löneutvecklingen.

Det är några slutsatser som IER kommer fram till i sin rapport "Inför 2017 års avtalsrörelse: Industrins förutsättningar – i tider av lågräntemiljö, digitalisering och globalisering." IER har av Industrirådet, d.v.s. Industriavtalets parter, fått i uppdrag att lägga fram en rapport som analyserar utvecklingen med avseende på svensk industri och dess anställda.

Hela rapporten "Inför avtalsrörelsen 2017: Industrins förutsättningar – i tider av lågräntemiljö, digitalisering och globalisering" kan laddas ner från Industrirådets webbplats www.industriradet.se

För ytterligare information kontakta rapportens författare:

Cecilia Hermansson, ekonomie doktor och forskare på KTH, 070-266 15 88 (Ordförande)
Ola Bergström, professor i företagsekonomi, Göteborgs universitet, 031-786 1544
Mauro Gozzo, managementkonsult samt seniorekonom, Business Sweden, 070-883 85 28
Juhana Vartiainen, ekonomie doktor och finsk parlamentsledamot, + 358 50 5122394

Industrins Ekonomiska Råd (IER) är en rådgivande grupp bestående av fyra ekonomer som är oberoende av parterna. IER ska kunna lämna utlåtanden och rekommendationer i ekonomiska frågor på uppdrag av bland annat Industrirådet och de opartiska ordförandena.

Presskontakt:

Carin Wallenthin, IF Metall, 070-338 39 01
Jimmy Sandell, Livsmedelsföretagen, 073-355 06 07

Industrirådet (tidigare Industrikommittén) består av ledande företrädare för svenska arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom industrisektorn. Industrirådets uppgift är att följa och främja tillämpningen av Industriavtalet. www.industriradet.se